

Az agrárkölségvetés kérdőjelei

Új év, új költségvetés. Ilyenkor mindig egy sor kérdés fogalmazódik meg a gazdálkodók körében, például hogy milyen kilátásaik vannak, milyen változásokra kell felkészülniük, lesz-e elegendő forrás a terveik megvalósításához. A kérdésekre adható válaszokat Máhr Andrással, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének főtitkár-helyettesével kerestük.

A 2015-ös költségvetés ellentmondásos, kezdte mondandóját Máhr András. Alapvetően meghatározza az új évet, hogy az Európai Unió 2014-2020-ra vonatkozó költségvetési időszaka valójában 2015-ben indul, mert a tavalyi esztendő átmeneti évként telt el. Ez jelentős mértékben megváltoztatja a gazdálkodók eddig megszokott támogatási rendjét. Ráadásul nehéz év lesz az idej, mivel az új „játékszabályok” többsége ma még mindig nem ismert.

Régi és új jogcímek

A változások számbavételekor azzal kell kezdeni, hogy a földalapú támogatás rendszere megváltozik. Az előző támogatási időszakban a viszonylag egyszerű SAPS rendszer szerint történtek a támogatások kifizetései. Pozitívum, hogy 2013-ban Magyarország is elérte az uniós támogatási szint 100 százalékát. Az új támogatási rendszer viszont több új borítékot tartalmaz, ami azért okoz problémát, mert ezek új szabályozási eljárásai még nem ismertek. Lesz egy alaptámogatási rendszer, ami a korábbi 70 ezer forintos támogatásból 40 ezer forintnál valamivel többet tartalmaz. A magyar kormány úgy döntött, hogy a birtokok 1200 hektár fölötti részétől a támogatásokat megvonják, ami azt jelenti, hogy akinek ennél nagyobb a gazdasága, az az 1200 hektár után nem kapja meg ezt a negyvenegyháromezer forintos támogatást. (A jogszabályban nem az szerepel majd,

hogy 1200 hektár fölött nem jár földalapú támogatás, hanem egy meghatározott értékhatár felett nem jár a támogatás. A szerző.)

Belép egy új jogcím, mégpedig zöldítés néven, amelyet – ha a feltételeit teljesíti a gazdálkodó – 1200 hektár fölött is igényelni lehet. A probléma az, hogy a zöldítés szabályai még nem ismertek, ami azzal a következménnyel jár, hogy sok gazdálkodó meglepődhet, amikor azzal lesz kénytelen szembesülni, hogy a zöldítés követelményeinek nem felel meg. Ez viszont nemcsak húszegyháromezer forint hektáronkénti támogatásvesztésé-

get jelent majd, hanem még a büntetés lehetősége is felmerülhet. A zöldítés keretében három szabálynak kell megfelelni. Az egyik viszonylag egyszerű és egyértelműen teljesíthető: az állandó legelők arányának megtartási kötelezettsége. A második feltétel már problémát okozhat: 30 hektár fölött, a vetésforgóra való tekintettel, minimum három

növényt kell termeszteni. Egyik növény aránya sem haladhatja meg az összterület 75 százalékát, és a legkisebb vetésterülete sem lehet 5 százaléknál kisebb. Ez főleg azoknak a gazdálkodóknak okoz gondot, akik 30 hektár körüli területen gazdálkodnak, és hozzászoktak ahhoz, hogy az egyik évben búzát, a másikban kukoricát, a harmadikban mondjuk repcét termesztenek. Sokan ráadásul már elvetették az egyetlen növénykultúrát, így ők most választhatnak, hogy lemondanak erről a támogatásról vagy kiszántják az őszi vetés egy részét.

A harmadik szabály okozza a legtöbb problémát, ami az ökológiai fókuszterületre vonatkozik. Ennek lényege, hogy a terület 5 százalékán nem lehet élelmiszer célú árnövényt termeszteni, vagyis ezeken a területeken fehérje- vagy energianövények termeszthetők. A probléma az, hogy számos támogatásra

nem jogosult terület is beszámítható az ökológiai fókuszterületbe. Ilyenek például az utak, a csatornák, a mezővédő erdősávok, a fás-bokros területek, s ilyenek lesznek az egyes táblák közötti utak, műutak is. A gazdák azonban még nem tudják, hogy ez esetben milyen szabályoknak kell megfelelniük, hangsúlyozta a főtitkár-helyettes. Ha e három

feltétel közül egy nem teljesül, akkor a gazda nem jogosult erre a zöldítési támogatásra.

Döntéskényszer – de milyen alapon?

Ugyancsak hiányzik még a fiatal gazdák többlettámogatásának részletes szabályozása. Ha valaki fiatal gazdának minősül, és 90 hektár alatt gazdálkodik, akkor a területére többlettámogatást igényelhet – de ennek a jogszabályi feltételei még nem ismertek. Az EU-szabályok lehetővé teszik, hogy a SAPS-keret terhére termeléshez kötött támogatást fizessenek ki, mégpedig területhez vagy állatlétszámhoz kötötten. Ilyen támogatásban részesül egyebek között, a teljesesség igénye nélkül, a tej- és a húsmarha, a juh, a fehérjenövények, a zöldség-gyümölcs, a rizs. A nehézséget megint csak az okozza, hogy a szabályozás még nem ismert, így a gazdák nehéz dönteni a termelést illetően. Az úgynevezett kistermelői átalánytámogatás esetében az az uniós szabály, hogy a kistermelők (5 hektárig) dönthetnek arról, hogy bejelentkeznek ebbe az átalánykörbe, s ezzel egyösszegű támogatásra lesznek jogosultak, mivel „csak” a helyes mezőgazdasági és környezeti állapotot kell megőrizniük. Nos, e bejelentkezés részletes „játékszabályai” sem láttak még napvilágot. A főtitkár-helyettes szerint ez komoly probléma, hiszen már minden gazda meghozta a döntését az idei évre vonatkozóan. Az őszi vetések már a földben vannak,

a tavaszi vetésekre pedig már most készülni kell: meg kell venni a vetőmagot, a műtrágyát, a szolgáltatásokat. Ilyen helyzetben a szabályozás nem ismerete súlyos gondot jelent az ágazat szereplőinek.

További problémák

Ha tovább vizsgáljuk a költségvetést, akkor azt is látni kell, hogy a kormány ígérete szerint az 1200 hektár fölötti támogatás átcsoportosításával az állattenyésztő ágazatokat kompenzálják. Erre született egy kormányhatározat 2014. július 31-én, amelyik taxatív kimondja, hogy a 2015. évi költségvetési törvényben 82,6 milliárd forint nemzeti támogatást kell betervezni a folyó kiadások és támogatások költségvetési sorában. Ezzel szemben a költségvetési törvény kerekén 5 milliárd forinttal kevesebbet, 77,7 milliárd forintot tartalmaz,

ami kétségessé teszi, hogy lesz-e, és ha igen, mekkora kompenzáció, illetve hogy mely ágazatok esnek ki ebből a körből.

Kevesebb a támogatás

Máhr András arra is rávilágított, hogy az EMVA-kifizetések 2015-ben leállnak, már ami az új időszak forrásait illeti. A kormány benyújtotta az Európai Bizottsághoz az új programot, de még nem jött válasz Brüsszelből. Ebből adódóan a források felhasználási szabályozása sem készülhetett el. Azt ugyanakkor már lehet tudni, hogy az agrár-környezetgazdálkodási program 2016-ig bizonyosan nem folytatódik, ami ugyancsak nehéz helyzetbe hozza azokat a gazdálkodókat, akik ökológiai gazdálkodást folytatnak. Kérdés a hogyan tovább, hiszen dönteniük kell, hogy folytatják-e ezt a tevékenységet és

veszteségesen termelnek, vagy szüntessék meg ezt a gazdálkodást – amivel tíz-tizenöt év eredményét annullálják. Az is közismert, hogy az integrált szántóföldi növénytermesztési program nem folytatódik a korábbi módon, ami a főttkár-helyettes szerint a környezeti állapotoknak biztosan nem tesz jót. Önmagában ez a döntés olyan pofon a környezetkímélő gazdálkodásnak, amit nehezen hever ki az ágazat. Az AKG költségvetése az idén 190 milliárd forintot tartalmaz – a tavalyi 350 milliárd forinttal szemben.

További gond, hogy a 2016-ban induló új program tervezete úgynevezett degressziót tartalmaz, azaz egy gazdálkodó csak meghatározott területméretig vehet igénybe ilyen támogatást, és ez várhatóan sokakat elriaszt majd a környezetvédelmi többletkötelezettségek vállalásától.

Ami az új vidékfejlesztési támogatások összegét illeti, a főttkár-helyettes szerint a források jelentősen csökkennek, mert mind a uniós forrás, mind a nemzeti hozzájárulás kevesebb lett – hiszen a nemzeti kiegészítés szintjét 25 százalékról 15 százalékra mérsékelte a kormány. Ez azt jelenti, hogy míg korábban minden euróhoz 25 centet hoztatt a nemzeti költségvetés, addig 2015-től ez már csak 15 centet jelent. Tény, hogy az uniós jogszabályok szerint minimum 15 százalék a nemzeti kiegészítés, de a visegrádi négyek országában rajtunk kívül mindenütt azon vitáznak, hogy a 25 százalék fölött mennyi nemzeti kiegészítést adjanak. Ez önmagában jelzi, hogy az agráriumra 2015-ben és azután is kevesebbet szán a korábinál a kormány, mondta végezetül Máhr András.

H. GY.

Fizessen elő most!

Borászati Füzetek - A hegyközségek szakfolyóirata

Megrendelőlap

Megrendelem a Borászati Füzetek című lapot példányban az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Megrendelő címe:

Számlázási név:

Számlázási cím:

Időtartam: 1 évre 7 200 Ft
 1/2 évre 3 600 Ft

Fizetés módja: csekk
 átutalás

.....
alíírás

A lap megrendelhető a megrendelőlap visszaküldésével a Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2. címre. A Magyar Mezőgazdaság Kft. az adatok gyűjtésekor, feldolgozása-kor a 2011. évi CXII. törvény alapján jár el.

Magyar Mezőgazdaság Kft., 1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
 Tel.: 06-1-470-0411, fax: 06-1-470-0410
 E-mail: info@magyarmezogazdasag.hu, web: www.boraszatifuzetek.hu